

Sygn. akt V KK 539/22

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
w sprawie **K. B.** i **D. D.**,
skazanych z art. 280 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej, w dniu 11 stycznia 2023 r.,
kasacji wniesionych przez obrońcę skazanych
od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy
z dnia 31 maja 2022 r., sygn. akt IV Ka 337/22,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Inowrocławiu
z dnia 13 stycznia 2022 r., sygn. akt II K 221/18,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasacje jako oczywiście bezzasadne;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć skazanych w częściach równych.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 13 stycznia 2022 r., sygn. akt II K 221/18, K. B. został uznany za winnego tego, że:
- w dniu 27.05.2016 r., w I. w sklepie P. przy ul. [...], działając wspólnie i z porozumieniem z K. S., dokonał rozboju na sprzedawcy – K. K. , w ten sposób, że grożąc natychmiastowym użyciem przemocy dokonał kradzieży odzieży o nieustalonej wartości nie większej niż 15000 zł czym działał na szkodę P. Z. tj. przestępstwa z art. 280 § 1 k.k.;

- w dniu 15.06.2016 r., w I., w sklepie P. przy ul. [...] działając wspólnie i w porozumieniu z K. S., D. D., J. K., M. B. oraz K. D., wobec którego zapadł wyrok w sprawie VI K 527/16, dokonał rozboju na sprzedawcy K. K. w ten sposób, że grożąc natychmiastowym użyciem przemocy, dokonał kradzieży odzieży o nieustalonej wartości nie większej niż 30000 zł, czym działali na szkodę P. Z. tj. przestępstwa z art. 280 § 1 k.k.,

z tym ustaleniem, iż działał on w warunkach ciągu przestępstw opisanego w art. 91 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 280 § 1 k.k., po myśli art. 91 § 1 k.k., wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności. Ponadto, na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzekł od oskarżonego K. B. na rzecz P. Z. nawiązkę w kwocie 10000 zł.

Tym samym wyrokiem D. D. został uznany za winnego tego, że w dniu 15.06.2016 r., w I., w sklepie P. przy ul. [...], działając wspólnie i w porozumieniu z J. K., M. B., jak również z K. B., K. S. i K. D. wobec którego zapadł wyrok w sprawie VI K 527/16, dokonali rozboju na sprzedawcy K. K. w ten sposób, że grożąc natychmiastowym użyciem przemocy dokonali kradzieży odzieży o nieustalonej wartości nie większej niż 30000 zł czym działali na szkodę P. Z.,
tj. przestępstwa z art. 280 § 1 k.k., za które wymierzono mu karę 2 lat i 2 miesiące pozbawienia wolności. Ponadto, na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzeczono od D. D. 5000 złotych tytułem nawiazki na rzecz P. Z.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca K. B. i D. D., który podniósł zarzuty:

- obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć i miała wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., poprzez nieuwzględnienie w podstawie rozstrzygnięcia wszystkich okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, w tym w szczególności zeznań K. K. oraz wyjaśnień oskarżonych K. S., K. B., D. D., J. K. oraz zeznań K. D.,
- błędów w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mających wpływ na jego treść, a to na uznaniu, że oskarżeni w jakikolwiek sposób, aktywnie i celowo, kierowali groźbą natychmiastowego użycia przemocy wobec K. K., podczas gdy z zeznań ww. świadków oraz wyjaśnień oskarżonych wynika, że oskarżeni nie kierowali gróźb użycia przemocy w związku z zawładnięciem mieniem, a ewentualnie jedynie na wypadek zawiadomienia organów ścigania.

Wniósł o zmianę ww. wyroku poprzez wyeliminowanie z opisu czynów przypisanych oskarżonym fragmentu „grożąc natychmiastowym użyciem przemocy” i zakwalifikowanie ich z art. 278 § 1 k.k., ewentualnie z art. 278a § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., i orzeczenie wobec oskarżonych kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, a względnie przy zastosowaniu art. 37b k.k.

Osobistą apelację wniósł także P. Z., który wyraził ogólny sprzeciw wobec zaskarżonego wyroku, wskazując na rażąco niskie kwoty „zadośćuczynienia” orzeczone na jego rzecz od oskarżonych oraz wymierzone im rażąco niskie kary. Wniósł o wymierzenie surowszych kar oraz orzeczenie od oskarżonych na jego rzecz obowiązku naprawienia szkody.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 31 maja 2022 r., sygn. akt IV Ka 337/22, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Wyrok Sądu drugiej instancji został zaskarżony przez obrońcę obu skazanych, który we wniesionej kasacji zarzucił:

a) rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez niepełne i nierzetelne rozpoznanie zarzutów apelacyjnych podniesionych w złożonej przez obrońcę oskarżonych D. D. i K. B. w apelacji, a przejawiające się w lakonicznym, powierzchownym i niepełnym odniesieniu się do zarzutów i wniosków apelacyjnych, bez rzetelnej ich analizy lub też powieleniu stanowiska Sądu I instancji, które było przedmiotem zaskarżenia apelacją, co skutkowało tym, iż w niniejszej sprawie miał miejsce tzw. efekt przeniesienia w następstwie niedostrzeżenia istniejących uchybień wyroku Sądu I instancji, a tym samym Sąd II instancji *de facto* nie dokonał kontroli instancyjnej wyroku Sądu I instancji;

b) rażące naruszenie prawa materialnego mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to poprzez błędną interpretację i zastosowanie art. 280 § 1 k.k., przy jednoczesnym niezastosowaniu art. 278 k.k. (a ewentualnie art. 278a k.k.), co skutkowało tak błędną kwalifikacją prawną czynu, jak i niewątpliwie rzutowało na proces decyzyjny w zakresie wymiaru kary, tj. rażące naruszenie prawa materialnego przez przyjęcie, że postępowanie skazanych wyczerpuje znamiona przestępstwa rozboju, pomimo, że na taką konstatację nie pozwala zebrany w

sprawie materiał dowodowy, który dobitnie wskazuje na to, że ani przed dokonaniem zaboru rzeczy ze sklepu P. w I., ani w trakcie jego dokonywania skazani nie kierowali wobec K. K. groźby natychmiastowego użycia przemocy w celu zawładnięcia mieniem - nie tylko w sposób werbalny, ale także konkludentny, co prowadzi do wniosku o zastosowaniu błędnej kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonym.

Na podstawie tych zarzutów autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania właściwemu Sądowi *meriti*.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna.

Odnosząc się do pierwszego zarzutu, kwestionującego jakość kontroli instancyjnej należy przypomnieć, że wobec treści art. 537a k.p.k., jego uwzględnienie zależy od wykazania nierozpoznania całości lub części apelacji, a więc obrazy art. 433 § 2 k.p.k., nie zaś od kwestii samej tylko jakości uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego, co jedynie mogłoby prowadzić do naruszenia art. 457 § 3 k.p.k. Sąd drugiej instancji syntetycznie, jednak proporcjonalnie do stopnia złożoności sprawy oraz wywodów podniesionych w rozpoznawanych apelacjach odniósł się do zarzutów obrońcy K. B. i D. D.. Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku prowadzi do wniosku, że odniesiono się do wszystkich zarzutów apelacyjnych, weryfikując także ustalenia co do kierowania przez skazanych gróźb użycia przemocy w czasie dokonywania kradzieży w sklepie P. w I.. Sąd *ad quem* miał podstawy, by zaaprobować stanowisko Sądu pierwszej instancji dotyczące wyczerpania przez sprawców tego znamienia rozboju zarówno w dniu 27 maja 2016 r., jak i 15 czerwca 2016 r.

W orzecznictwie od dawna przyjmuje się, że „groźba użycia natychmiastowego gwałtu na osobie nie musi być wyraźnie wypowiedziana, ale może mieć postać konkludentną” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 1968 r., Rw 93/68, OSNKW 1968/6/66, LEX nr 110311; zob. też: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2022 r., V KK 151/22, LEX nr*

3434065). Również w nauce prawa karnego wskazuje się, że „forma wyrażenia groźby nie jest ustawowo określona, nie musi więc być przez sprawcę wypowiedziana, a wystarczy, że jednoznacznie wynika z jego zachowania się (A. Marek, *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2010, teza 9 do art. 280 k.k.; zob. też: I. Zgoliński, w: V. Konarska-Wrzošek, *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2020, teza 3 do art. 280 k.k.). W świetle ustalonego przebiegu zdarzeń – zachowania skazanych oraz pozostałych współsprawców, formy i treści wypowiedzianych przez nich słów, obawy K. K., że w przypadku stawiania oporu wobec dokonywanych kradzieży zostanie on pobity – stanowisko obu orzekających w sprawie Sądów co do wyczerpania znamienia używania groźby natychmiastowego użycia przemocy było uprawnione.

Trzeba przy tym zaznaczyć, że argumentacja wyrażona w kasacji częściowo sprowadza się do wyrażenia odmiennego poglądu co do oceny stanu faktycznego w sprawie. Autor kasacji stwierdził, że: „sprzedawca – K. K. – doskonale wiedział – co koresponduje z jego zeznaniami – że jemu nie stanie się krzywda, albowiem sprawcy mieli na celu wyłącznie działanie odwetowe w stosunku do właściciela sklepu – P. Z. za czynności związane ściśle z jego sytuacją rodzinną” (s. 5 kasacji). Tego typu stanowisko stanowi polemikę z ustalenia faktycznymi poczynionymi w sprawie, będąc rezultatem odmiennej interpretacji zeznań K. K. w kontekście zagadnienia występowania gróźb pod jego adresem. Tego rodzaju twierdzenia podważają u podstaw argumentację dotyczącą obrazy prawa materialnego. Zarzut ten może być bowiem skutecznie podnoszony jedynie wówczas, gdy nie są kwestionowane ustalenia faktyczne.

Z tego względu już tylko na marginesie wolno zaznaczyć, że treść zeznań złożonych przez ww. świadka na rozprawie w dniu 27 sierpnia 2019 r. (k. 214-216, t. II), na które powołuje się skarżący – uzasadniała poczynienie ustaleń takich, jak to wskazał Sąd *meriti* i które zweryfikował Sąd odwoławczy. Fakt, że pod adresem K. K. nie padły wprost słowa groźby oraz to, że skazani działali na szkodę P. Z. nie wyklucza przyjęcia, że groźba natychmiastowego użycia przemocy wobec ww. świadka występowała w formie dorozumianej w kontekście przebiegu zdarzenia, o czym świadczy szereg okoliczności: znaczna przewaga liczebna sprawców, motywy ich działania, wygląd, zachowanie mające uniemożliwić stawianie oporu

przez sprzedawcę – jego „pilnowanie”, podniesiony głos i wulgaryzmy, czy wreszcie samo poczucie strachu przez K. K..

W świetle powyższych rozważań, stanowisko wyrażone w kasacji, niezależnie od nieuprawnionego kwestionowania wymowy zgromadzonego materiału dowodowego, uznać należy za nietrafne również na gruncie wykładni art. 280 § 1 k.k., co czyni również oczywiście bezzasadnym pogląd o powinności zakwalifikowania czynów skazanych na podstawie art. 278 § 1 k.k. lub art. 278a § 1 k.k.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku, na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 633 k.p.k. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążając skazanych w częściach równych.